

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Wydatki bieżące i majątkowe

praktyczny poradnik klasyfikacji
wydatków w 2026 r.

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Wydatki bieżące i majątkowe	3
1.1. Wydatek bieżący	3
1.2. Wydatek majątkowy	3
2. Środki trwałe i zasada 10 000 zł	4
2.1. Definicja środka trwałego	4
2.2. Przykłady klasyfikacji zakupu środków trwałych	4
3. Remont czy modernizacja (ulepszenie)?	4
3.1. Czym jest remont?	4
3.2. Czym jest modernizacja?	5
3.3. Najważniejsze różnice	5
4. Księgi rachunkowe a klasyfikacja budżetowa	5
4.1. Najważniejsze różnice	5
4.2. Przykłady klasyfikacji	6
5. Przykłady klasyfikacji wydatków	6
5.1. Roboty budowlane	6
5.2. Zakup	7
5.3. Wymiana elementów budynku,	7
5.4. Remont sprzętu	9
5.5. Adaptacja, remont, przebudowa budynku	9
5.6. Instalacje	12
6. Klasyfikacja wydatków w złożonych projektach	12
6.1. Jeden projekt – różne rodzaje wydatków	12
6.2. Studium przypadku	13
6.3. Najczęstsze błędy przy klasyfikacji wydatków w złożonych projektach	14
7. Zasady klasyfikacji szczególnych rodzajów wydatków	15
7.1. Inwentarz żywy	15
7.2. Grunty	16
7.3. Leasing	17

Wprowadzenie

Realizacja projektu finansowanego z budżetu państwa w formie dotacji celowej wiąże się z obowiązkiem prawidłowego wydatkowania i rozliczenia otrzymanych środków. Jednym z najczęściej popełnianych błędów jest niewłaściwe zakwalifikowanie wydatku do odpowiedniej kategorii – jako wydatku bieżącego lub majątkowego.

Błąd ten może skutkować:

- koniecznością dokonania korekty rozliczenia projektu,
- obowiązkiem zwrotu części dotacji,
- wydaniem zaleceń pokontrolnych,
- wydłużeniem procesu rozliczenia projektu.

Niniejszy poradnik ma ułatwić prawidłową klasyfikację wydatków oraz wyjaśnić najczęściej pojawiające się wątpliwości związane z oceną charakteru ponoszonych kosztów. Przedstawiono w nim podstawowe zasady klasyfikacji wydatków, różnice między remontem a modernizacją oraz praktyczne przykłady, które mogą być pomocne przy podejmowaniu decyzji.

Przed dokonaniem każdego zakupu należy odpowiedzieć sobie na następujące pytania:

- Co kupuję?
- Czy kupuję materiał, usługę czy środek trwały?
- Czy wykonywane prace mają charakter remontu czy modernizacji?
- Czy wydatek powinien zostać zakwalifikowany jako bieżący czy majątkowy?

1. Wydatki bieżące i majątkowe

1.1. Wydatek bieżący

Wydatek bieżący związany jest z codziennym funkcjonowaniem jednostki i nie powoduje powstania nowego majątku ani zwiększenia wartości istniejących środków trwałych.

1.2. Wydatek majątkowy

Wydatek majątkowy służy tworzeniu nowego majątku lub zwiększeniu wartości istniejącego środka trwałego.

2. Środki trwałe i zasada 10 000 zł

2.1. Definicja środka trwałego

Środkiem trwałym jest składnik majątku kompletny, zdalny do użytkowania i przeznaczony do wykorzystywania przez okres dłuższy niż rok.

Jeżeli wartość środka trwałego przekracza 10 000 zł - co do zasady - wydatek klasyfikuje się jako majątkowy.

Jeżeli wartość nie przekracza 10 000 zł - co do zasady - jest to wydatek bieżący (nawet jeśli dany przedmiot stanowi środek trwały w ewidencji księgowej).

Od tej zasady jest jednak wiele wyjątków, które powodują błędy w rozliczeniach projektów. Wyjątki te opisane są niżej.

2.2. Przykłady klasyfikacji zakupu środków trwałych

Zakup	Wartość	Środek trwały	Rodzaj wydatku
Laptop	9 800 zł	TAK	Bieżący
Laptop	15 000 zł	TAK	Majątkowy
Serwer	28 000 zł	TAK	Majątkowy

3. Remont czy modernizacja (ulepszenie)?

Najprostsza zasada jest następująca:

Jeżeli obiekt został jedynie naprawiony i przywrócono jego pierwotny stan techniczny – mamy do czynienia z remontem. jeżeli natomiast po wykonaniu prac obiekt stał się bardziej funkcjonalny lub wzrosła jego wartość użytkowa – jest to modernizacja (ulepszenie).

3.1. Czym jest remont?

Remont polega na przywróceniu pierwotnego stanu technicznego i użytkowego środka trwałego. Usuwa skutki zużycia, ale nie powoduje zwiększenia jego wartości użytkowej.

3.2. Czym jest modernizacja?

Modernizacja powoduje wzrost wartości użytkowej środka trwałego poprzez jego przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub unowocześnienie.

3.3. Najważniejsze różnice

Remont	Modernizacja
Przywraca stan pierwotny	Zwiększa wartość użytkową
Usuwa skutki zużycia	Dodaje nowe funkcje
Wydatek bieżący	Wydatek majątkowy

4. Księgi rachunkowe a klasyfikacja budżetowa

Bardzo ważne!

Księgi rachunkowe i klasyfikacja budżetowa to nie to samo.

4.1. Najważniejsze różnice

Księgi rachunkowe	Klasyfikacja budżetowa
Odpowiadają na pytanie: „Czy jest to środek trwały?”	Odpowiadają na pytanie: „Jaki paragraf należy zastosować?”
Służą ewidencji majątku	Służą klasyfikacji wydatku

Dlatego może wystąpić sytuacja, w której:

- w księgach rachunkowych dany składnik jest środkiem trwałym,
- natomiast w klasyfikacji budżetowej wydatek ma charakter bieżący.

Jest to sytuacja prawidłowa.

4.2. Przykłady klasyfikacji

Zakup	Wartość	Środek trwały	Rodzaj wydatku
Laptop	9 800 zł	TAK	Bieżący
Laptop	15 000 zł	TAK	Majątkowy
Samochód	180 000 zł	TAK	Majątkowy
Biurko	2 000 zł	NIE/zgodnie z polityką rachunkowości	Bieżący
Drukarka	8 500 zł	TAK	Bieżący

5. Przykłady klasyfikacji wydatków

5.1. Roboty budowlane

Malowanie ścian w siedzibie organizacji

Ocena: remont – wydatek bieżący

Wymiana uszkodzonych okien

Ocena: remont – wydatek bieżący

Naprawa dachu

Ocena: remont – wydatek bieżący

Wymiana pokrycia dachowego

Wymianę pokrycia dachowego uznaje się za remont, jeżeli jej celem jest odtworzenie pierwotnego stanu technicznego dachu, poprzez usunięcie skutków zużycia eksploatacyjnego. Dopuszcza się zastosowanie materiałów innych niż pierwotnie użyte, w tym materiałów nowocześniejszych i o lepszych właściwościach technicznych, jeżeli są one odpowiednikami współcześnie stosowanymi i nie powodują zmiany funkcji ani istotnego zwiększenia wartości użytkowej budynku.

Zmiana pokrycia dachowego z papy na dachówkę, blachę, blachodachówkę lub inne współcześnie stosowane materiały może być uznana za remont, jeżeli prace nie obejmują przebudowy lub rozbudowy dachu oraz nie powodują zwiększenia funkcjonalności lub zmiany przeznaczenia budynku.

Prace polegające na przebudowie konstrukcji dachu, zwiększeniu powierzchni użytkowej, zmianie sposobu użytkowania lub innych działaniach skutkujących wzrostem wartości użytkowej środka trwałego stanowią ulepszenie (modernizację).

Rozbudowa siedziby fundacji

Ocena: modernizacja - wydatek majątkowy

5.2. Zakup

Zakup i montaż windy

Ocena: modernizacja – wydatek majątkowy

Zakup i montaż klimatyzacji

Ocena: modernizacja - wydatek majątkowy

5.3. Wymiana elementów budynku,

Wymiana pieca na taki sam (o podobnych parametrach)

Ocena: remont – wydatek bieżący

Wymianę pieca uznaje się za remont, jeżeli nowy piec przeznaczony jest do wykonywania tej samej funkcji, co piec dotychczas użytkowany oraz nie powoduje zmiany przeznaczenia obiektu, zwiększenia jego wartości użytkowej ani istotnej zmiany parametrów technicznych.

Przez piec o tych samych parametrach należy rozumieć urządzenie zapewniające porównywalną wydajność, moc, przeznaczenie oraz sposób użytkowania, odpowiadające aktualnym standardom technicznym i wymaganiom obowiązującym w dniu zakupu. Nie oznacza to obowiązku nabycia urządzenia identycznego pod względem modelu, producenta czy zastosowanych technologii.

Zastosowanie nowszych rozwiązań technicznych wynikających z postępu technologicznego, takich jak: wyższa efektywność energetyczna, elektroniczne sterowanie, automatyka, funkcje diagnostyczne, zdalne sterowanie czy elementy wykorzystujące sztuczną inteligencję, nie zmienia charakteru wydatku z remontowego na inwestycyjny, jeżeli urządzenie nadal pełni tę samą funkcję i nie powoduje zwiększenia wartości użytkowej środka trwałego ponad pierwotnie zakładany standard.

Wymiana pieca nie stanowi remontu, lecz ulepszenie środka trwałego, jeżeli powoduje w szczególności:

- zwiększenie mocy lub wydajności ponad potrzeby wynikające z dotychczasowego użytkowania,
- zmianę sposobu użytkowania lub przeznaczenia obiektu,
- rozszerzenie funkcjonalności środka trwałego w sposób zwiększający jego wartość użytkową,
- obniżenie kosztów eksploatacji lub wydłużenie okresu użytkowania w wyniku: przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji, adaptacji lub modernizacji - spełniające przesłanki ulepszenia określone w obowiązujących przepisach.

Sam fakt, że nowo zakupiony piec jest urządzeniem nowszej generacji i wyposażonym w rozwiązania techniczne niedostępne w modelu wymienianym, nie oznacza, że wymiana stanowi ulepszenie środka trwałego. Decydujące znaczenie ma zachowanie tej samej funkcji użytkowej oraz brak istotnego zwiększenia wartości użytkowej środka trwałego.

Założenie pompy ciepła

Ocena: modernizacja – wydatek majątkowy

Wymiana wszystkich okien i drzwi

W budynku urzędu wymieniono:

- wszystkie okna,
- wszystkie drzwi,
- parapety.

Nowe okna są energooszczędne.

Ocena: Nie zawsze.

Jeżeli celem była wymiana zużytych elementów i przywrócenie sprawności budynku, jest to **remont**.

Wymiana windy

Wariant A

Stara winda była uszkodzona.

Zamontowano nową o podobnych parametrach.

Ocena: remont – wydatek bieżący

Przywrócono wcześniejszą funkcjonalność.

Wariant B

W budynku wcześniej nie było windy.

Wykonano szyb windy.

Zamontowano windę.

Ocena: modernizacja- wydatek majątkowy

Modernizacja instalacji

W ramach prac: przebudowano instalację, zwiększono moc przyłączeniową, wykonano nowe obwody, umożliwiono podłączenie dodatkowych urządzeń.

Ocena: modernizacja – wydatek majątkowy

5.4. Remont sprzętu

Remontu sprzętu komputerowego

Uszkodzona pamięć RAM została wymieniona na nową o większej pojemności.

Komputer odzyskał pełną sprawność i działa szybciej dzięki zastosowaniu współczesnego odpowiednika uszkodzonego podzespołu.

Taki przypadek może nadal zostać zakwalifikowany jako remont, ponieważ podstawowym celem wykonanych prac było przywrócenie sprawności urządzenia, mimo zastosowania nowocześniejszego elementu.

Ocena: remont – wydatek bieżący

5.5. Adaptacja, remont, przebudowa budynku

Adaptacja budynku gospodarczego na świetlicę

Fundacja posiada nieużytkowany budynek gospodarczy.

W ramach projektu wykonano:

- instalację elektryczną,
- instalację wodno-kanalizacyjną,
- ogrzewanie,
- posadzki,
- ściany działowe,
- montaż stolarki drzwiowej,

- łazienki.

Przed rozpoczęciem robót budynek nie pełnił funkcji świetlicy.
Po zakończeniu prac uzyskał całkowicie nową funkcję.

Ocena: Modernizacja - wydatek majątkowy

Dlaczego?

Nie przywrócono poprzedniego stanu – powstał obiekt o nowym przeznaczeniu.

Adaptacja pomieszczeń magazynowych na archiwum

Wykonano:

- nowe ściany,
- instalację przeciwpożarową,
- klimatyzację,
- oświetlenie,
- system kontroli dostępu.

Magazyn zmienił funkcję na archiwum.
Powstały nowe instalacje.
Znacznie wzrosła wartość użytkowa.

Ocena: modernizacja – wydatek majątkowy

Termomodernizacja budynku

Zakres robót:

- docieplenie ścian,
- ocieplenie dachu,
- wymiana źródła ciepła,
- montaż instalacji fotowoltaicznej.

Po wykonaniu robót budynek:

- zużywa mniej energii,
- posiada nowe instalacje,
- zwiększyła się jego wartość użytkowa.

Ocena: modernizacja – wydatek majątkowy

Remont

Zakres:

- malowanie ścian,
- cyklinowanie parkietu,
- wymiana uszkodzonych lamp,
- naprawa tynków.

Sala nadal pełni tę samą funkcję.

Usunięto jedynie skutki zużycia.

Ocena: remont- wydatek bieżący.

Przebudowa sali gimnastycznej

Zakres:

- wykonanie trybun,
- montaż elektronicznej tablicy wyników,
- montaż systemu nagłośnienia,
- budowa zaplecza sportowego.

Sala zyskała nowe funkcje.

Można organizować zawody sportowe.

Ocena: modernizacja - wydatek majątkowy

Adaptacja strychu na sale szkoleniowe

Zakres:

- wykonanie stropów,
- ocieplenie,
- nowe instalacje,
- wykonanie sanitariatów,
- wykonanie klatki schodowej.

Powstała całkowicie nowa powierzchnia użytkowa.

Ocena: modernizacja - wydatek majątkowy

5.6. Instalacje

Instalacja klimatyzacji

Wariant A

Naprawiono istniejącą klimatyzację.

Ocena: remont – wydatek bieżący

Wariant B

W budynku nigdy nie było klimatyzacji.
Wykonano całą instalację.

Ocena: modernizacja – wydatek majątkowy

Instalacja elektryczna

Wariant A

Wymieniono stare przewody.
Naprawiono rozdzielnię.
Usunięto awarie.
Ocena: remont – wydatek bieżący

Wariant B

Zwiększono moc przyłączeniową.
Powstały nowe obwody.
Dodano zasilanie pod serwerownię.

Ocena: modernizacja – wydatek majątkowy

6. Klasyfikacja wydatków w złożonych projektach

6.1. Jeden projekt – różne rodzaje wydatków

Budynek fundacji - zakres robót:

- malowanie ścian,
- wymiana wykładziny,
- naprawa dachu,

- montaż windy,
- budowa podjazdu dla osób z niepełnosprawnościami,
- wykonanie klimatyzacji.
- malowanie,
- wykładziny,
- naprawa dachu.

Ocena: remont – wydatek bieżący

Zakres:

- winda,
- podjazd,
- klimatyzacja.

Ocena: modernizacja – wydatek majątkowy

Wniosek

W jednym projekcie mogą wystąpić **zarówno wydatki bieżące, jak i majątkowe** - jeśli zakres rzeczowy obejmuje różne rodzaje robót. O sposobie klasyfikacji decyduje charakter konkretnego wydatku, a nie nazwa całego projektu.

6.2. Studium przypadku

Adaptacja budynku po byłej szkole na Centrum Aktywności Seniora

Zakres robót:

- wymiana pokrycia dachowego,
- naprawa elewacji,
- wykonanie windy,
- przebudowa układu pomieszczeń,
- wykonanie sal rehabilitacyjnych,
- montaż systemu monitoringu,
- wykonanie instalacji teletechnicznej.

Jak zaklasyfikować wydatki?

Zakres prac	Charakter	Wydatek
Wymiana pokrycia dachowego (odtworzenie stanu technicznego)	Remont	bieżący
Naprawa elewacji	Remont	bieżący
Wykonanie windy	Modernizacja	majątkowy
Przebudowa pomieszczeń	Modernizacja	majątkowy
Salie rehabilitacyjne	Modernizacja	majątkowy
Monitoring	Modernizacja	majątkowy
Instalacja teletechniczna	Modernizacja	majątkowy

Pamiętaj!

To, że zadanie nosi nazwę „Przebudowa...”, nie oznacza automatycznie, że ma charakter inwestycyjny.

Podczas kontroli oceniany jest rzeczywisty zakres wykonanych prac, a nie nazwa projektu. Jeżeli wykonane roboty miały charakter remontowy, wydatki należy zakwalifikować jako remont, nawet jeśli w nazwie zadania użyto słowa „przebudowa”.

6.3. Najczęstsze błędy przy klasyfikacji wydatków w złożonych projektach

Najczęstsze błędy:

- mylenie remontu z modernizacją;
- kierowanie się nazwą zadania zamiast rzeczywistym zakresem wykonanych prac;
- uznawanie każdej wymiany urządzenia za modernizację;
- zakładanie, że zastosowanie nowoczesnych materiałów zawsze oznacza modernizację;
- brak analizy celu wykonywanych prac.

Przy klasyfikacji każdego wydatku odpowiedz na trzy pytania:

- Jaki był cel wykonanych prac?
- Czy usunięto jedynie skutki zużycia?
- Czy zwiększyła się wartość użytkowa środka trwałego?

Odpowiedzi na te pytania pozwolą prawidłowo ustalić, czy wydatek ma charakter bieżący czy majątkowy oraz jaki paragraf klasyfikacji budżetowej trzeba zastosować.

Należy pamiętać, że ocena wydatku jako bieżącego lub majątkowego nie zawsze jest jednoznaczna i wymaga indywidualnej analizy każdego przypadku. Beneficjent powinien każdorazowo ustalić cel ponoszonego wydatku, jego charakter oraz efekt, jaki zostanie osiągnięty po wykonaniu prac lub dokonaniu zakupu. Sam fakt, że zakupiony składnik majątku zostanie ujęty w ewidencji środków trwałych, nie oznacza automatycznie, że wydatek należy zakwalifikować jako majątkowy. Zgodnie z przyjętą w jednostce polityką rachunkowości składnik majątku o wartości poniżej 10 000 zł również może zostać ujęty w księgach rachunkowych jako środek trwały. Nie ma to jednak wpływu na klasyfikację budżetową wydatku. W praktyce środek trwały może zostać sfinansowany zarówno z wydatków bieżących, jak i majątkowych. O właściwej klasyfikacji decydują: przepisy dotyczące klasyfikacji budżetowej, charakter wydatku oraz – w przypadku zakupu środka trwałego – jego wartość.

Podobna zasada dotyczy prac wykonywanych w istniejących środkach trwałych. O tym, czy dany wydatek należy zakwalifikować jako remont czy modernizację (ulepszenie), nie decyduje nazwa zadania ani zastosowanie nowoczesnych materiałów lub technologii. Kluczowe znaczenie ma cel i efekt wykonanych prac. Jeżeli roboty służą wyłącznie odtworzeniu pierwotnego stanu technicznego i użytkowego środka trwałego oraz usunięciu skutków jego zużycia – mamy do czynienia z remontem, który - co do zasady - stanowi wydatek bieżący. Jeżeli natomiast wykonane prace powodują: zwiększenie wartości użytkowej środka trwałego, zmianę jego funkcji, poprawę parametrów technicznych lub powstanie nowych możliwości użytkowania mamy do czynienia z modernizacją (ulepszeniem), która - co do zasady - stanowi wydatek majątkowy.

W przypadku wątpliwości każdą sprawę należy rozpatrywać indywidualnie, analizując dokumentację techniczną, zakres rzeczowy robót oraz obowiązujące przepisy.

7. Zasady klasyfikacji szczególnych rodzajów wydatków

7.1. Inwentarz żywy

Zalicza się do środków trwałych, jeżeli:

- jest przeznaczony do użytkowania przez okres dłuższy niż 12 miesięcy,
- jest wykorzystywany na potrzeby działalności jednostki,
- spełnia definicję środka trwałego zgodnie z obowiązującymi przepisami o rachunkowości.

Wartość początkowa inwentarza żywego, w tym przekraczająca 10 000 zł, nie stanowi jedyne kryterium jego zakwalifikowania do środków trwałych. O klasyfikacji decyduje przede wszystkim przeznaczenie oraz przewidywany okres użytkowania.

Zakup inwentarza żywego stanowiącego środek trwały powyżej 10 000 zł, ujmuje się jako wydatek majątkowy, zgodnie z obowiązującą klasyfikacją budżetową.

Pamiętaj!

Zwierzęta przeznaczone do dalszej sprzedaży, uboju, krótkotrwałego chowu lub tuczu, nie stanowią środków trwałych. Wydatki na ich zakup klasyfikuje się jako wydatki bieżące.

Każdy zakup inwentarza żywego podlega indywidualnej ocenie pod kątem spełnienia kryteriów uznania za środek trwały.

Przy klasyfikacji wydatków należy uwzględniać charakter nabywanego składnika majątku, jego przeznaczenie oraz przewidywany okres użytkowania, zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi rachunkowości i klasyfikacji budżetowej.

7.2. Grunty

Zasady:

- Grunty nabyte na potrzeby wykonywania zadań jednostki zalicza się do środków trwałych, niezależnie od ich wartości początkowej.
- Zakup gruntów ujmuje się w ewidencji środków trwałych zgodnie z obowiązującymi przepisami o rachunkowości.
- Grunty nie podlegają amortyzacji.

Wydatki poniesione na zakup gruntów klasyfikuje się jako wydatki majątkowe, jeśli wydatek jest powyżej 10 000 tys. zł. Zakup ten wpisujemy do projektu jako wydatek majątkowy a w księgach rachunkowych jest ujmowany jako środek trwały. Do wartości początkowej gruntu zalicza się cenę nabycia oraz koszty bezpośrednio związane z jego zakupem, w szczególności:

- opłaty notarialne,
- opłaty sądowe,
- podatek od czynności cywilnoprawnych, jeżeli występuje,
- koszty wyceny i dokumentacji geodezyjnej poniesione do dnia przyjęcia gruntu do użytkowania,
- inne koszty bezpośrednio związane z nabyciem gruntu.

Zakup gruntów ujmuje się w księgach rachunkowych na podstawie dokumentów potwierdzających nabycie, w szczególności aktu notarialnego oraz dokumentów potwierdzających poniesione koszty związane z zakupem.

Klasyfikacji wydatków we wnioskach o dofinansowanie dokonuje się zgodnie z obowiązującymi przepisami.

7.3. Leasing

Każdą umowę leasingu należy przeanalizować pod kątem jej warunków oraz obowiązujących przepisów prawa i zasad rachunkowości, w celu ustalenia sposobu jej ujęcia w księgach rachunkowych.

W przypadku **leasingu finansowego**, jeżeli przedmiot leasingu spełnia warunki uznania za środek trwały jednostki:

- przedmiot leasingu ujmuje się w ewidencji środków trwałych,
- zobowiązanie z tytułu leasingu ujmuje się w księgach rachunkowych zgodnie z harmonogramem spłat,

wydatki na spłatę części kapitałowej zobowiązania klasyfikuje się jako wydatki majątkowe, jeżeli wydatek jest powyżej 10 000 tys. zł. Zakup ten wpisujemy do projektu/wniosku jako wydatek majątkowy a w księgach rachunkowych również jest ujmowany jako wydatek majątkowy. Odsetki oraz inne koszty finansowania klasyfikuje się jako wydatki bieżące.

W przypadku **leasingu operacyjnego** przedmiot leasingu nie stanowi środka trwałego jednostki. Opłaty wynikające z umowy ujmuje się jako koszty działalności i klasyfikuje jako **wydatki bieżące**.

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego